

“Gloria all Egitto”(Mısır’ın Şanı) *

Prof.Dr. Sema Kalaycıođlu

Perşembe günü 2. Suveyş kanalı için açılış yapıldı. Bu El Sisi’nin, hayata geçirmeye başladığı büyük bir projenin ilk halkası. Akdeniz ve Kızıldeniz arasında uzanan mevcut kanalın genişletilerek, yaklaşık 80.000 kilometre karelik bir alanda, uluslararası taşımacılık önceliğine dayanan bir dev sınai alan haline getirilmesi isteniyor. Yaklaşık 170 km lik eski Suveyş kanalına paralel olarak açılacak yeni kanalın takriben 40 km civarında bir uzunluğu ve derinliği olması tasarımlanmış durumda. Akdeniz ve Hint –Pasifik Okyanusları arasında kolaylaşacağı düşünülen trafiğin önce Mısır ve tabii uzanıp dokunduğu her bölge için yeni yeni iş, aş, yepyeni bir yaşam alanı ve iyi yaşam fırsatı olması bekleniyor. Abdül Fettah El Sisi, bildiğim kadarı ile başından beri 2. Kanal projesinin münhasıran Mısır’a ait olmasını istiyordu. Geçmişte büyük projelere imza atan seleflerinin pabucunu bu proje ile dama atmak ister gibi bir hali vardı hep.

Mısır’ın Şanlı Projeleri

Asvan barajı çok büyük bir projeydi. Mısır’da zaman zaman gemi azıya alan Nil sularının taşkınlığını denetleme ihtiyacı rivayete göre 11 yüzyıldan beri telaffuz ediliyordu. Ama böylesine büyük bir rüyayı Mısır’da krallığa son veren Abdül Cemal Nasır gerçeğe dönüştürmeyi başardı. **Asvan** barajı, sel denetimi, sulama ve insanların kullanımına su sağlama yanısıra elektrik enerjisi temini açısından Mısır için değerli bir projeydi. Üstelik uzun bir süre dünyanın en büyük barajı olma özelliğini koruyan Asvan’ı inşa ederken, Mısır ne vartalar, ne vartalar atlattı. Bunun için de baraj gölüne **Nasır gölü** denmesi pek yerinde bir karardı. Ne var ki Mısır hem finansmanı, hem de teknik desteği dışardan almak mecburiyetindeydi. Nitekim Sovyetler Birliği de dahil olmak üzere Asvan barajının yapılmasına bir çok ülke katıldı. Bir de tabii Asvan Doğu Afrika’da Mısır lehine gibi gözükken bir su paylaşım tablosu çıkardı ki, Nil’in sularını paylaşan 9 ülke o gün bu gündür birbirlerine hem yakın, hem de kuşkulu bir mesafe ile yaklaşıp durur. Asvan Mısır’ın belki de piramitler ve 1. Suveyş kanalından sonraki en büyük gururudur.

Enver Sedat’ın en önemli projesi barıştı. O **Camp David** anlaşmaları ile barışı başardı. Bugün adına faaliyet gösteren **Begin-Sedat Center**, belki **Nasır gölü** kadar görünür değil. Ama Sina yarımadasını işlevselleştirecek barış anlaşmasına imza atıp, hayatından olan Sedat, Mısır’a Asvan kadar özenle korunması gereken bir miras bırakmıştır.

Hüsnü Mübarek te şahine benzer yüz ifadesi ile oldukça iddialıydı. Onun Mısır için düşündüğü en önemli proje **Batı çölünün** sulanması ve Asvan barajının bir kanalı olan **Toshka**, sulama, tarımsal üretim ve enerji projesiydi. İddia büyük, kaynak az, sömürü dozu yüksek olduğu için projeyi yolsuzluk çarklarında öğüttü. Yapabildiğini yaptı. Ama adına bir “**Mübarek**” levhası konamadı.

Suveyş denince Aida’yı Hatırlamak

Bilirsiniz, Suveyş kanalının açılışı şerefine, Hidiv İsmail Paşa İtalyan besteci **Giuseppe Verdi**’ye bir opera siparişi vermiş ve o zamanki ölçülerle karşılığında külliyetli de bir para ödemişti. Araya giren siyasi engeller, savaşlar derken “**Aida**” Kahire’ye geçikmeyle ulaşmıştı. Ama tınısı bugün bile hafızalardan silinmeyen aryalari ile, dünyaya gelmiş geçmiş en büyük aşk hikayelerinden birini kazandırmıştı. Özellikle Giza’da dinlenmesine doyum olmayan Aida operasının baş kahraman

***Verdi’nin Aida Operasının meşhur “Mısır’ın Şanı” Aryası**

Etiyopya kralının köle olarak Mısır'a getirilmiş kızı **Aida**'dır. Aida'nın uğruna ölümü bile göze aldığı sevgilisi ise, Firavun'un komutanı ve sevgili kızı **Amneris**'e damat olarak seçtiği **Radames**'tir. Opera'yı bilenler, sonunda **Aida'nın Radames'in** kollarında öldüğünü hatırlar. Zindan'ın dışında da Firavun'un kızı Amneris, göz yaşları ile iyi yürekli tanrı **İSİS'e** sevgilisi **Radames** için yalvarır.

Ama bu Komutan Radames'in Dönüşü Değil. El Sisi'nin Atağı

Tabii şimdi komutan **El Sisi, Radames** gibi safdilli değil. Ketum ve adımlarını temkinli atıyor. 2. Suveyş kanalının Mısır kaynakları ile yapılmasını isterken, gururun tamamen Mısır halkına ait olmasını istiyor. Kanalın 9 milyar Dolar'a mal olacağı açıklandı. Sisi bunun Kahire Borsası aracılığı ile satışa arz edilen hisselerle karşılanmasından da Mısır için bir ekonomik ivme umuyor. Haksız da değil. Çıkarılan hisselerin bir hafta içinde tükenmesini ise, halkın projeye ve projenin ulusal finansmanına verdiği destek olarak takdim ediyor. İşler toparlanır, dünya ticareti canlanırsa, yatırımı çabuk geri toplayabilirler. Sisi risk üstleniyor. Ama Radames'in hatasını biliyor.

İSİS Başka İSİS(İŞİD) Başka: Mısır Ordusu Milli Proje ve Yabancı Ortakların Hizmetinde

Proje milli olmasına milli. Ama yine de arkasında ciddi bir uluslararası destek var. Yaklaşık bir yıl önceden itibaren, İngiliz, Hollanda, Belçika, ABD menşeli kazı şirketleri ile imzalanan sözleşmeler var. Ama asıl aktör Mısır'lı **Orascom** gibi gözüküyor. **Emirliklere** ait şirketler de harman yerinde. Ve tabii Mısır ordusu tüm gücü ile projenin arkasında.

El Sisi bir Radames değil dedim. Akıbetinin öyle olmaması Mısır için iyi olur. Birinci kanal için bestelenen operada, Radames'i koruması için Amneris'in yakardığı İSİS, Mısır'ın iyi yürekli koruyucu tanrısıydı. Oysa şimdi hem El Sisi'yi, hem de muhtemelen gün ola harman dönü adı El Sisi kanalı olabilecek projeyi koruyan Mısır ordusunun korkulu rüyası **İSİS yani İŞİD veya DAİŞ**. Bu eli kanlı katiller ordusunun şimdi atılım yapmaya çabalayan bir ülkenin geleceğini tehdit etmesine izin vermemek lazım. Mısır Orta Doğu ve Kuzey Afrika için önemli.

***Verdi'nin Aida Operasının meşhur "Mısır'ın Şanı" Aryası**